

РОЗХРИСТАНЕ ІНТЕРВ'Ю

Обертин – це Покуття. Покуття – від Кут чи від Покути; Передкарпаття; можна узяти до рук мапу й вирушити в мандри, якщо вас звабило це слово – Обертин, за ним якась загадка, передчуття несподіванки й можливості відкриттів. Можна почати з топоніміки: річка Чорнява, річка Грушка, села Гвіздець, Чортовець, Гончарів, Жуків, Турка, звідки до Обертина – крок ступити, а він уже вам навстріч обернеться й розчинить ворота, і ви вступите на поріг першої-ліпшої оселі, а оселя й собі обернеться до вас не знати яким боком – авжеж, Обертин... І річка Чорнява, перетинаючи село, раптом зробиться Синявою, або Зеленуватою, або й Білявою, усе залежить від кольору неба над Обертином і рікою, від пори року і від вашого настрою.

У часопросторі Обертин і далеко, і близько; хіба ж то далеко – рік 1384 – саме той рік, коли про Обертин хтось комусь розповів, у якійсь прадавній книзі його наймення записав, і хтось узяв до рук прозоре скельце і крізь нього подивився на краплю води з ріки – було якраз за мить до грози, і сонце потонуло не у воді, а в хмарах – і була крапля – вода чорна, і ріку хтось назвав Чорнявою... А може було зовсім інакше. Може йшов берегом легінь, а над річкою на камені стояла дівчина, прикрита лишень густим чорним волоссям, вона (тобто дівчина) щойно вийшла з води й ступила на той камінь голою ніжкою, й лишила на камені темний мокрий слід, і скручувала у вузол мокре волосся, й скрапували на камінь краплі, і вони теж були чорні на білому камені, й очі в дівчини – також чорні, і легінь покликав дівчину: «Як ся маєш, Чорнява?»

І була б та оповідка наївною, і навіть смішною у наші не наївні й дуже не смішні часи, коли б не було насправді в Обертині легіня, котрий тоту Чорняву шістсот літ тому змалював на склі, а якийсь інший дотепер малює й дотепер про неї віршовані оповідки складає. Про неї – це про кого? – питаєте. – Про дівчину чи про ріку? А про обох – і про дівчину, і про ріку...

***

В Обертині упродовж тих шести сотень літ (а то й більше) сотні й тисячі легінів та дівчат народилися, й одні вдома zostалися, і від них ще інші на світ приходили; а декотрі – то... Вартувало, аби Обертин іншим боком, ніж звечора, над ранком до сонця обернувся, як уже притьмом лукаві хлопці коней сіддали й летіли, через Чорняву перестрибувати, у далекі світи. Мало їм було Обертина й Чорнявої, праглося чогось іншого, більшого, дивовижнішого. Декотрі в світах лишилися, а ті, котрі поверталися, раптом починали усвідомлювати, що нема нічого краснішого й милішого, аніж їхні гори, та річки й дівчата Чор... чор... чор... няві.

***

Року 2018 потрапила мені до рук (дякуючи одному доброму колезі) несподівана книжина: «Обертин у постаттях» – була це вже книга друга з історико-краєзнавчої серії, яку видали, вочевидь, спільними зусиллями Тлумацьке районне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка та Обертинська філія цього ж товариства. Як роз'яснюють в анотації, «видання присвячене історичним особам, відомим, талановитим, працьовитим людям, яскравим особистостям Обертини».

Отже, яскраві особистості. Чи знають нинішні мешканці Львова, що один з найцікавіших львів'ян народився в Обертині – і волею долі опинився у Львові, і став одним із найзаможніших промисловців Східної Галичини. І – одним із найщедріших меценатів. Це саме за його кошти, збудований перший і найбільший як на той час театр у Львові. Йдеться про нинішній Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької, кілька церков, костелів та Доброчинний інститут для сиріт і убогих поблизу міста Миколаєва на Львівщині, кілька десят кам'яниць у Львові – це граф Станіслав Скарбек.

Гвідо Батаглія був італійцем. Він теж народився (1846) в Обертині в родині бургомістра Обертини Карла Батаглії. Досконала університетська освіта, знання літератури, участь у польському повстанні 1863–1864 років, робота в газетах... Італієць Гвідо Батаглія, родом з Обертини, написав польською мовою нарис «Тарас Шевченко. Його життя і твори». Книжка вийшла у Львові 1865 року. Отож, італієць, обертинець, вперше у Європі популяризував творчість свого видатного сучасника – українського поета і художника.

Охочі можуть пошукати, знайти для уважнішого й ширшого читання. Однак Обертин пишається і, без сумніву, має на те особливі підстави, нашим сучасником, художником-живописцем, графіком, скульптором і поетом – Тарасом Григоруком.

***

В який момент свого життя, людина відчуває в собі поклик творчості? Коли то саме озивається в душі прагнення «спинити мить», бо вона воістину прекрасна? І як спинити її, щоб вона зосталась на тривалий час?

Психологія творчості – один із найзагадковіших феноменів людського стану, людського буття.

Малий Шевченко, сховавшись колись у бур'яні, малював і далі – пробував віршувати, щоб зупинити мить, не розуміючи й не усвідомлюючи ще свого покликання. Авжеж, це так само наївно питати дорослій, без міри дорослій людині, звідкіль се, Господи? Коли ми даємо собі відповідь ледь не на всі безмірно складні питання нашого буття, коли ми не хочемо уже торкатися своїми долонями долоні Божої, як то намалювали генії, однаково продовжуємо питати: «Коли і як Ти приносиш нам дар творчості?»

Можливо, це справді було так, як сам себе запевнив Тарас Григорук:

*...Гори докупи зійшлися,
пахнуть десь квіти і роси.
Лечу, роздираючи хмари.
Сонцем жарким залиті,
поміж них, на своєму коні.
Грива до землі звисає,
копита, як дзвоники дзвенять...*

*...
Міцно тримаю віжки в руках,
поміж хмарами небо цілуємо вдвох...*

Цей кінь – реальний та ірреальний водночас. Обертин обертається навсібіч – і творить реальне з нереального.

*...Ще малий у сідлі хлопчина –
поміж хмарами потопає.
Розкриті широко очі,
так, унизу, білий день,
старенький дідусь на причілку хати.
Деревина в руках тремтить і мовчить
в очікувані дива...*

Можна відразу відчутти й зрозуміти ці трансформації, перетворення із минулого в «є», і – навпаки.

*...Троянди шпичка вколола,
майстер прокинувся,
то був фучок,
що доторкнувся до пальця...*

*...
Зморився...
У хаті край стола,
сидів тазда,
впевнено майстрував маглівницю,
час до часу кидав зором
на своїх чотирьох бахурів...
Діти бавилися, мати стояла біля печі,
виймала калачі та пригощала дрібноту.
Посеред хати гойдався коник,
очка, гей би ті пацьорки,
сідельце м'якеньке і надійне...
Гойдалка зупинилась...
Затріпотіло дедьове серце...*

*...
залишити тому,
хто колись гойдатиметься...*

*...
Заколело...
шпичка троянди...
залишився коник – гойдалка...*

Така-то різниця між образом вербальним і мальованим: тяглість лінії у вербальному може обриватися, спробуєш затягнути вузол – не тримається; не затягнеш – раптом стає нерозривним.

То так Тарас Григорук пробує нитки, канати, просмолені часом і почуттями слова і фарби. Чи можна то зрозуміти, упіймати? Пробуйте прочитати ще не написаний **художником** вірш. Розгадуйте таємницю цієї фантазмагорії. Хто є що? І торкніться пальцем першої-ліпшої чорної лінії на склі – червоному тлі. Ведіть пальцем, не відривайте від скла пальця; сам дотик прочитується, лінія тривожно охоплює пляму кольору; Чорнява тече; хтось на камені стоїть.

Усе це було, однак усе це ще буде...

***

Таки був наповнений для Григорука рік 2018, і ще тамті попередні. Знаю, ще рік, ще два – чи десять, чи п'ять – цілком імовірно, з'явиться хтось, хто захоче укласти глибинне дослідження того, що чинить Тарас Григорук. Поки що – це розрізнені міркування і професіоналів, і дилетантів; нема щодо самого кореня зробленого аналізу, хоча якби так зібрати й стулити усе написане й намальоване, різьблене й сказане ним?

Куди нині обернеться Обертин? Хто може сказати?

***

Ніна Бічуга: Може, поговоримо сьогодні про щастя, пане Тарасе? Новий рік і Різдво на порозі.

Тарас Григорук: Щастя! Щастя? А хто знає насправді, що воно таке? Коли щось дуже... дуже приватне – я не розкриваюсь, не випускаю на волю нічого, залишаю в собі, для себе. Не хочу відкриватись. І не скажу, що тут означає щастя.

Н. Б.: Усе залишається жити в роботах?

Т. Г.: Так. Ховається у роботах. Може, в картинах. У віршах. Приватне тільки моє. Якщо хтось хоче прочитати в намальованому – ось чоловік був щасливим – добре, хай собі сам прочитає. А щоб розповідати, розкриватися, скаржитися, хвалитися...

Н. Б.: ...рвати на собі сорочку...

Т. Г.: Так, демонструвати, всім і все – ні, цього я не буду робити... Ви прочитали мого «Коника»? Усе летить вгору. Усе летить вниз, кожен шукає свого щастя.

Н. Б.: Гаразд, я запитаю інакше: Ви ще літаєте уві сні? Кажіть, навіть якщо ми раніше вже про це бесідували... Виходиш на вулицю і теж ніби злітаєш вгору. У ваших картинах – завше рух, навіть не сподіваєшся зупинки, принаймні я не помітила статички. Птахи, лелеки, крила – одне слово, політ. Невтримний, нескінченний.

Т. Г.: Напевно вже не літаю. Сниться часом щось таке. Зробив роботу. Намалював нову картину. Тішуся тим. Мені добре. Але тут про щастя не йдеться. Радість і щастя зовсім різні речі. Радію я часто. Радий людям, життю, люблю життя, я не є понурий чи похмурий. Позитив беру зі всього. Черпаю з кожної миті. Думаю – це радість. Радість охоплює часто, але це ж не називається щастям? Може, щастя ховається в людських душах, бо кожна людина для мене позитивна, в момент знайомства. Отже, позитив і безмір вдовolenня.

Н. Б.: *Нехай так, нехай вдовolenня. Ви задоволені тим, що зробили впродовж року? Скажімо від тоді, коли відбулася львівська травнева виставка 2017-го?*

Т. Г.: *(Раптом ніби всупереч дотепер сказаному).* Я справді зробив за цей час те, що хотів. Але *(дуже сумно)*, здається справді вже не літаю уві сні... Я не бачу, не хочу бачити поганого в людях, мені боляче помилятися в будь-кому, боляче, коли раптом – несподівані, небажані розчарування. Найбільше в тому, що називається «політикою».

Н. Б.: *У Ваших картинах відчутний часом знервованій, різкий тон, але не бачу злості, образи, зненависті. Хіба що гнів інколи.*

Т. Г.: Я й цього не хочу впускати в картини. Особливо розчарування, воно живе в міні *(саме так і вимовив: в міні, як на Гуцульщині кажуть)*, не виривається назовні, бо не допускаю того. Не хочу віддавати того людям, які дивляться мої роботи. Навіщо хтось має вбирати в себе мій біль і моє розчарування? Ну може, не в живописі, а саме в тому віршованому «бурмотінні» проривається лихий настрій, озивається негатив, а в малярстві я намагаюся дати людям радість, нехай дивляться і радіють хоч би трохи. У віршах таки більше відкриваюся. Я не називаю себе поетом. Просто помежи малюваннями виникають ще якісь інші думки, і вони можуть намалюватися тільки словом, і я просто записую літерами те, що звучить у слові, що спадає на думку. Ні, ні, це зовсім не те, що діється в інтернеті. Мовляв, дивіться який я, що роблю, що читаю, що їм, у якій хаті живу і який настрої маю... Звичайно, я це спробував. Я побував у тих усяких «Однокласниках», але років зо три тому видалив своє ім'я із усіх соцмереж... Чому? Та просто тому, що мені стало шкода свого часу.

Н. Б.: *Часу? А може, подумали, що втрачаєте щось своє, глибинне, нерозумно розтрачуєте його?*

Т. Г.: Ні, то не були такі втрати. Спочатку навіть здавалося цікавим: таке собі листування... Хтось озвався – я відповів. Але з якоїсь причини затримався з відповіддю і вже вилаштувалася черга, треба відписувати і тому, і тому... Заходив у той «фейсбук» і враз пролітало дві-три години – я починав розуміти, що марную свій час. Вірите, я зараз і телевизор не дивлюсь.

Я т-т-так не х-х-хочу, не м-м-можу вникати в дискусії, де на поверхні одне, а десь там глибше зовсім інше; дивитися, слухати ту політику не хочу, не можу. Раптом оголошення воєнного стану. Моторошно, страшно, я відчуваю страх... Живу в моїй державі, люблю свою державу – і вривається війна. Не хочу, щоб кров була у мистецтві. Я думаю: чи можуть цю нестерпну ситуацію зрозуміти розумні люди. Навіть ті, що беруть у цих подіях участь? А що з тими хто замкнений у глухому селі? Це неправда, що в нас тепер немає глухих сіл... У людей там бракує навіть якихось «сателіток», працюють два-три канали – майже те саме, що «брехунець» за советських часів.

Н. Б.: Ви можете малювати в такому стані? А може, мусите малювати? Відтворювати цей настрій?

Т. Г.: Ні я не хочу впускати в мою роботу нинішню реальність. Послухаю тої «політики» півгодини – а потім лише про «реальність» думаю і не можу торкнутися ані пензля, ані пера.

Н. Б.: Що ж знову змінюємо тему. Тільки питаю: Ви кладете пензля, берете ручку, а потім знову повертаєтесь до картини?

Т. Г.: Так-так! Змінюю інструменти. Слова і колір. Колір – і знову слова.

Н. Б.: У такий спосіб ховаєтесь від себе чи від світу?

Т. Г.: Ні, не ховаюсь. Абсолютно не ховаюсь від людей. До речі, упродовж цього року з'явилися гарні знайомі. Позитивні, прихильні.

Н. Б.: І хто ж?

Т. Г.: Насамперед Василь Герасим'юк; Дмитро Кремінь з Миколаєва; серед художників Дмитро Боляков – теж з Миколаєва, Юлія Гур'єва; в Одесі зацікавився з Сергієм Ільїним, Оленою Позняковою та Ольгою Денисенко в Харкові; Сергієм Бурбело – у Дніпрі; і з Юрієм Ковалем – редактором журналу «Дзвін» у Львові... Але знаєте годі рахувати, так ніби називаю одних, оминаючи інших... Не дай Боже образяться.

Н. Б.: То що, ці люди між собою чимось подібні, що вони Вам так підійшли?

Т. Г.: Ні, вони радше різні. Хіба Василь Герасим'юк на когось схожий? Він просто унікальний!

Н. Б.: Тож зупинімося на його імені. Хай буде Герасим'юк! Скажіть як Ви працювали над оформленням його нової книжки, як читали текст, чи сприйняли усе? Як виглядає його книга?

Т. Г.: Самої книги я ще не бачив.

Н. Б.: Як – не бачили?

Т. Г.: Я бачив і читав лише текст. Вона друкуватиметься в Америці в перекладі англійською.

Н. Б.: Як ви працювали з автором? Він відпустив на свободу? Щось вимагав, пропонував, щось радив?

Т. Г.: Ні. Ми працювали ніби разом і водночас окремо. Найголовніше я ніяк не міг Герасим'юка «впіймати». Він надзвичайно складний, «непростий».

Н. Б.: Як текст – чи як людина?

Т. Г.: ...як текст. Не знаю навіть скільки разів перечитував, щоб відчути. Може хтось інший швидше зловив би. Хоча, здається, мені то мало би бути найлегше. Я ж теж з під-Карпат. Знаю край, знаю людей, знаю традиції, звичаї, говірку, і якщо навіть мені так довго не підкорювалася Герасим'юкова поезія в роботі я використовував змішану техніку. Працювати абияк не хотів і не мав права. Прагнув зробити так, щоб видно було – це Герасим'юк. Найперше мав показати *його*, а потім вже сказати – це і Григоровук. Щоб в оформленні було відчутно Герасим'юка, його поезію, а також і моє сприйняття цієї поезії. Питати його як щось робити? Запитати чи мені вдалося? Ні, я не питав. Я взагалі не питаю людей про враження.

Н. Б.: Ви раділи від зробленого? Тішилися самим процесом роботи?

Т. Г.: Найбільша втіха була в тому, що я його зловив. Набагато легше було працювати з книгою Богдана-Ігоря Антонича, зі Стусовою поезією... Я читав Стуса і шукав давно, коли ще не можна було його цитувати, пригадуєте ті часи? Можна навіть сказати, я був тоді щасливий, коли впіймав поета.

Н. Б.: А що саме Ви відкрили для себе впіймавши?

Т. Г.: Ну зокрема ритм, танець, рух навіть запах Гуцульщини. Такого ж нема ні на Сході України, ні на Лемківщині, а Василь це відчуває, ота «Гуцулка», той танець. Ви мене запитували про радість, саме тоді я відчув радість. Тут радість є! Ось він в мене тут!

Н. Б.: «Гуцулку» Ви малювали ще до знайомства з Герасим'юком? Так. Обидві «Гуцулки» малювали раніше, Ви їх нікому ще не показували?

Т. Г.: Тільки Ви бачили. Ви помітили, що вони різні? Коли перша картина розбилась, я знав, що мушу намалювати ще одну. І знав, що та друга буде зовсім інша (*художник показує на екрані ноутбука обидві картини*). Не можна зробити одне і теж саме двічі. Ви подивіться, передається зовсім інше відчуття... Ви пам'ятаєте, вона розбилась...

Н. Б.: Як вона могла розбитися? Як залишати розбите скло, розбиту картину? Я тої тріщини ніколи не забуду.

Т. Г.: Я її розбиту сфотографував, а позатим її немає, вона не існує, та перша. Вони зовсім різні, і в колориті, і в настрої, і в ритмі ліній. Я сам собі сказав, що перероблю і переробив...

Н. Б.: Після того майже несподівано з'явилася нова Ваша робота – портрет Романа Іваничука. Ви Іваничука ніколи не бачили, хіба на світлинах і читали книги.

Т. Г.: Так не бачив, вина ми разом ніколи не пили, на жаль...

Н. Б.: Але здається, що Ви вгадали, як би могли це робити, бо видно не саму лише зовнішню подібність, тут Ви, здається, душу вгадували.

Т. Г.: І що, трохи вгадав? Я не можу пояснити, як це було. Ви помітили внутрішню подібність? Я знаю тільки, що відображав його таким, про якого собі думав. Може, Ви цього не зауважили, може, мимохідь, оповідали... під час однієї з наших перших зустрічей прозвучала фраза – Іваничук любив «Гуцулку»... Ви розповідали про коломийки, що їх співали Іваничук з Павличком аж до хрипоті, хто кого переспіває і та картина на склі, той танець гуцульський, і той скрипаль, що приграє до танцю – то для Іваничука.

Н. Б.: Покиньмо Гуцульщину на хвилю. Що поза Гуцульщиною Вам так само близьке?

Т. Г.: Так само? Зовсім так само – не знаю. Люблю Одесу; бував там раніше; це одне з міст в Україні, яке мені найбільше подобається. В Україні – я вільно себе почуваю. Київ не любить, не сприймаю, не можу навіть сказати чому. Мене не тягне до Києва; до Львова мене більше тягне. Там уся краса. Харків знаю, але мене туди не тягне. Найтепліше було в Миколаєві, я його навіть називаю «Миколоївкою». Люди виявились на диво теплими. Якщо про виставку говорити – було багато преси, телебачення, мер відвідав, але це відбувалося якимось ніби окремо, тепло ішло від глядачів і знайомих людей, з ними контакт тісніший. Завше хтось зателефонує упродовж тижня, питає як справи. Здається тут ніби вперше бачили, те що називається постмодернізмом, у них ніби зовсім інша мистецька школа і Карпати вони з моїх картин ніби вперше побачили. Тамтешні викладачі мистецького коледжу навіть запропонували (чи то попросили): «Чи можна за твоєю роботою зробити студентську дипломну?»

Н. Б.: Серйозно?

Т. Г.: Так! Я звичайно погодився. Пообіцяв приїхати на захист, якщо буде така можливість. Вони перефотографували роботи, кілька разів приходили на виставку. Викладачі навіть погрожували ставити «НБ», якщо будуть запізнюватись чи не прийдуть. Для них це було нове. Викладач композиції жартував: «У мене всі студенти через Ваші картини розум втратили». Чи могли б такі виставки частіше бувати. Звичайно могли б, але ж вічна проблема, де ж взяти гроші? Хочеться, щоб люди виховані лише на реалізмі і академізмі побачили щось інше. Студенти

дуже часто навчаються в дивний спосіб, 40 годин за програмою сидять над штрихуванням, чи так можна збудити фантазію? Існує собі стара радянська програма, добре, нехай академізм, але ж не довгих п'ять років! Хочете я вам щось скажу? У нас художник вічний спонсор.

Н. Б.: Як то?

Т. Г.: Так, вічний спонсор, від студента до «гробу». Під час навчання мусить купувати акварельні фарби, потім олійні, папір. Завдання поставлено – вісім тюбиків і вже майже 2000 гривень. Далі полотно, отже, спонсорує паперову промисловість і всяку іншу! Захист – ніхто тобі не допоможе шматком металу або чимось іншим. Захистився – починаєш працювати – пензель 60–180 гривень, а їх же треба мати не менше десяти різних. Полотно, рами; щоб виставити одну єдину роботу – мусиш заплатити за право на виставку. Їдеш в інше місто – платиш за дорогу, а ще оргвнески, каталоги... Жарти жартами, а таки справді спонсори. Оренда зали у галереї коштує 6–30 тисяч. А, я забув ще про рекламу... І жодної тобі гарантії на те, що хтось продасть, а хтось інший купить твою картину.

За кордоном у галереї власник, погоджуючись на співпрацю з художником, всі витрати бере на себе. 25 відсотків від продажу роботи належать галеристові і він зацікавлений продати твою картину. Хоче художник, може подарувати йому якусь свою роботу, не хоче – не дарує. У Парижі я співпрацюю з невеликою галереєю, 15–16 робіт, і вже на третій день мені дзвонять і кажуть, можна приносити нові роботи – покупець є. Галерист знає, кому замовляє роботу, я знаю з ким співпрацюю. У кожного галериста є свій контингент колекціонерів. Можна з одним галеристом укласти угоду на три роки і тоді художник ніде більше своїх робіт не продає. Можна, згідно із зобов'язанням, запропонувати десять робіт на рік. Якщо вони продаються, за ті гроші художник може прожити в Парижі цілий рік. Звичайно це все про приватні галереї. Щодо України – тут зовсім інша історія, інша ситуація, якщо Ви хочете правди, я можу про неї говорити, і це буде жорстоко, але щиро... У дев'яностих була надія, а потім, за 25 років, надія поступово зникла.

Н. Б.: Що для Вас найважливіше у картинах: форма, зміст, колористика?

Т. Г.: Коли я знаю, що хочу сказати – а це найголовніше, тоді приходить, те що називається формою, для мене спершу *що*, а потім *як*. Коли я закінчував навчання, мій навчитель Ігор Боднар казав: «Гарасе, ти навчився? Ти знаєш все? Добре, а тепер забудь. Роби як відчуваєш. Найголовніше – щоб відчував». Я бував у нього в майстерні на площі Ринок, пам'ятаю всі наші розмови, якраз це належало до речей, які я ніколи не забуду.

Н. Б.: Ви чекаєте оцінки від глядача? Або пояснення як прочитав. Як зрозумів глядач.

Т. Г.: Це мене не цікавить. Я не можу кожному пояснити, що я зробив, хіба в процесі роботи тут би хтось сидів, а я якось би пояснював... Мені байдуже до критики. Мене називали модерністом, авангардистом, постмодерністом, навіть нон-кон-формістом... А що хіба це не є своєрідна мистецька школа?

Н. Б.: *Хи-хи.*

Т. Г.: А критиків не бракувало. Перші персональні виставки, влаштував Василь Откович у Музеї етнографії, він якраз на ту пору став директором. Зі мною тоді виставлялися ще Опанас Заливаха, Феодосій Гуменюк, Ігор Боднар, Микола Бідняк... Откович казав: «Або всіх вас покажу, або мене з роботи виженуть». Одне слово нон-кон-формісти, а критики тоді про нас писали багато, зокрема друкували статті у газетах... Мене захоплював живопис на склі. Гуцульські майстри-іконописці з давнини подарували нам знання, відчуття тієї техніки. З неї можна було користати малюючи вже щось інше – і я відважився «підняти» руку на сюжетні картини, ілюстрації, наприклад; таке робили і раніше: досить згадати професіонала Музику чи народного майстра Володимира Сколоздру. Але ж не тільки скло – я пробував себе в акварелі, графіці, скульптурі. Хочеться досягнути все і в різних іпостасях, і в різних формах.

Н. Б.: *Обходячи теорію? Ви ж згодні з тим, що теоретичні знання і рамки потрібно забувати і ламати?*

Т. Г.: Але щоб забути – треба спершу знати! Я готовий прочитати «лекцію» про модернізм, про постмодернізм, руйнування систем – філософських, політичних; про марноту спроб поліпшити світ чи систематизувати його. Хочете поговоримо про феномен слов'янського соцарту з яскравою національною забарвленістю... У літературі як було? Якими шляхами йшов її розвиток? Кого назвати як зачинателя? Ольга Кобилянська – і через десятки літ – Юрій Андрухович, з тими легко замаскованими альянсами оповідача.

Н. Б.: *Ви забули «розстріляне відродження». Який Андрухович – без Хвильового, Йогансена чи Підмогильного. До речі, нещодавно один знаний український перекладач на моє запитання щодо прози Андруховича сказав: «Добрий прозаїк. Та то є івано-франківський фіфак!» Я думаю найкраще що він зробив – це передав свої здібності дочці Софії, а вона тим добре скористалась.*

Т. Г.: *(Не сміється – регоче)* Що ж я не володію абсолютним знанням істини! Але певен в одному існує безконечна кількість інтерпретацій; не має чітких меж... усе проростає з усього.

Н. Б.: *А що Ви сповідуєте?*

Т. Г.: Можна секунду подумаю? Ну, скажімо творче ставлення до традиції; не конфліктує з класикою – її здобутки треба використовувати на новій сучасній основі. І добре буває єднати протилежності. Взагалі я сприймаю світ в його розмаїтті.

Н. Б.: Як би Ви мали учнів, переказали б їм ці свої міркування?

Т. Г.: Не знаю чи можу називати когось беззаперечно своїм учнем. Є декілька молодих художників – коли виставляють свої роботи їм вказують: «Працюєш під Григорука». Очевидно, вплинув так якось на них...

Н. Б.: Кається?

Т. Г.: Я каюсь, каюсь!

Н. Б.: Що ж школа це добре, але водночас це чисте лихо.

Т. Г.: Але ж я їм тисячу разів повторював услід за моїми вчителями – «Забудьте! Робіть своє!»

Н. Б.: А Ви...

Т. Г.: Ага, згадав ще одну ситуацію. Коли приїхав після технікуму в Косові до Львова, щоб далі вчитися, показати у Львові виставку, мені порадили звернутись до Василя Отковича. Я приволік бесаги робіт, розклав перед ним, почав пояснювати, що хотів отим чи сим сказати, до-о-о-овго розказував і врешті Василь зупиняє: «Ти малюєш хлопче?» Я знітився, аж злякався: «Та же малюю. А що?» «Ну то й малюй собі, а не забирай у мене хліб! Пояснює він...» Я це вже більше як 25 літ пам'ятаю, а Откович справді вмів пояснювати. І це він до каталогу першої моєї виставки у Львові писав передмову... Ні, справді, нехай мистецтвознавці пояснюють, бо навіть журналісти, коли намагаються бути посередником між художником і глядачем, таке можуть втяти! От у Миколаєві прийшли на виставку журналісти, подивились, написали: «Тарас Григорука – графік». А я ж не зовсім графік і ні однієї графічної роботи не було виставлено. Та що робити?

Н. Б.: От і я думаю: чи не намагаюсь сама бути посередником. Скажіть: Ви не боїтеся стати поетом?

Т. Г.: Та яке! Я не вірші пишу. Просто відпочиваю між двома картинами.

Ніна Бічуя, м. Львів